

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 6630
Tarih : 29.07.2024

10/1676

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye cezaevlerinde 2022 yılından bugüne en az 73 mahpus, hastalık, intihar, şiddet ve ihmal gibi gerekçelerle yaşamını yitirmiştir. İHD'nin 2023 yılı verilerine göre, en az 42 mahpus hayatını kaybetmiştir; bunlar sadece tespit edilebilenlerdir. Bu mahpusların 10'unun ölümü kayıtlara şüpheli olarak geçmiştir. 4 mahpusun ise cezaevi idareleri tarafından intihar ettiği iddia edilmiştir. Reber Soydan'ın şüpheli ölüm olayı, 11 Mayıs 2024 tarihinde Van F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda gerçekleşmiştir. Soydan'ın, cezaevinde kendini astığı iddia edilmiştir. Olayın detayları, cezaevindeki güvenlik ve denetim koşulları açısından dikkate değer bulgular içermektedir. Bu bağlamda, başta Reber Soydan'ın şüpheli ölümü olmak üzere cezaevlerinde yaşanan şüpheli ölümlerin önlenmesi/incelenmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve bu hususta Anayasa'nın 98'inci İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Öznur Bartin
Hakkâri Milletvekili

GEREKÇE

İnsan Hakları Derneği (İHD) tarafından açıklanan verilere göre, cezaevlerinde 2023 yılı içinde en az 23 bin 899 ihlal meydana gelmiştir. Bu ihlallerin tüm mahpuslara uygulandığı düşünüldüğünde, ihlallerin çok daha yüksek sayılara ulaşabileceği ifade edilmiştir. Ayrıca, Adalet Bakanlığı'nın bir soru önergesine verdiği cevaba göre, son 5 yılda 2258 mahpus hayatını kaybetmiştir.

11 Mayıs 2024 tarihinde Van F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda meydana gelen Reber Soydan'ın şüpheli ölümü, cezaevlerinde mahpusların güvenliği ve haklarının korunması açısından ciddi soru işaretleri ve endişeler doğurmuştur. Soydan'ın intihar ettiği iddia edilen bu olay, cezaevlerinde yaşanan benzer şüpheli ölümler ve cezaevi koşullarının yeniden değerlendirilmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Soydan'ın ailesi, olayın ardından çeşitli endişelerini dile getirmiştir. Soydan'ın babası, oğlunun intiharına inanmadığını ve cezaevindeki koşulların oğlunun moral durumunu etkileyip etkilemediğini sorgulamaktadır. Ayrıca, cenazenin yıkanması sırasında karşılaştıkları çeşitli engellere ve oğlunun cenazesinin evlerinde yıkanmak zorunda kaldığına dikkat çekmiştir. Aile, olayın gerçek nedenlerinin aydınlatılması ve adaletin sağlanması amacıyla kapsamlı bir araştırma yapılmasını talep etmektedir.

Reber Soydan'ın intihar ettiğine ilişkin iddialar, birçok şüpheli unsuru beraberinde getirmektedir. Öncelikle, Soydan'ın ölümünden önce ailesiyle gerçekleştirdiği görüşmelerde, kendisinin neşeli ve olumlu bir tavır sergilediği, ayrıca televizyon talebinde bulunduğu iletilmiştir. Bu durum, Soydan'ın ruhsal durumunun intihar etme eğiliminde olmadığına dair işaretler sunmaktadır ve ölümünün intihar olup olmadığı konusundaki şüpheleri artırmaktadır.

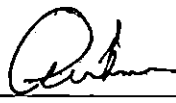
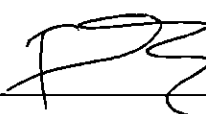
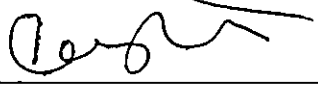
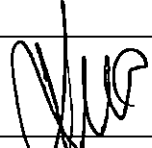
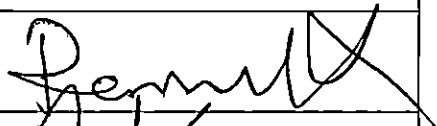
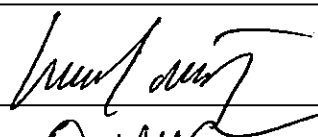
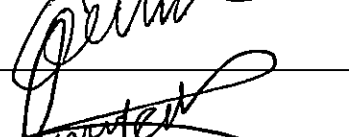
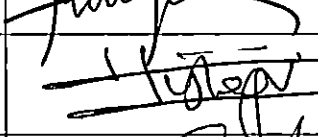
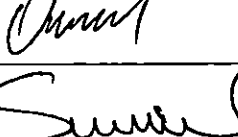
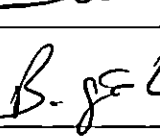
Olayın hemen ardından alınan ifadelere göre, bir mahpus, Soydan'ı kendi odasında pencere boşluğuna asılmış olarak bulduğunu belirtmiştir. Bu kişi, Soydan'ın kendini astığını fark ettikten sonra ilk yardım müdahalesinde bulunmuş, ancak Soydan'ın nabzını kontrol ettiğinde atmadığını görmüştür. Bir diğer mahpus, Soydan'ın şüpheli ölümünü fark eden kişinin bağırarak yardım çağırdığını ve hemen acil durum butonuna basarak yardım çağırdığını ifade etmiştir. Soydan'ı yerde hareketsiz bir şekilde bulmuş ve acil sağlık ekiplerinin gelmesini beklemiştir. Cezaevi infaz koruma memurlarından biri, olay yerine ulaştığında Soydan'ı hareketsiz bir şekilde bulmuş ve acil sağlık ekiplerine bilgi vermiştir. Soydan'ın şüpheli ölümünden önce herhangi bir belgin iz bulunmadığı belirtilmiştir. Başka bir infaz koruma memuru, olay anında görevde bulunmuş ve Soydan'ın şüpheli ölümünü fark eden ilk kişi olmuştur. Soydan'ı battaniye ile aşağı indirmiş ve acil sağlık ekiplerine teslim etmiştir.

Cenaze, 12 Mayıs 2024 tarihinde Van Adli Tıp Grup Başkanlığı'na gönderilmiştir. Yapılan ölü muayene ve otopsi işlemlerinde, Soydan'ın boynunda âdem elmasının hemen altından başlayıp sağ ve sola doğru yükselen, yüzeysel ancak belirgin şekilde derinlik göstermeyen izler bulunmuştur. Bu izler, 23 cm uzunluğunda ve ortalama 1 cm kalınlığında olup, bazı bölgelerde milimetrik abrazyonlar ve ekimozlar içermektedir. Ayrıca, akciğerlerde hava boşluğu tespit edilmemiştir, bu da pnömotoraks (akciğerde hava birikimi) bulgusunu ortadan kaldırmaktadır.

Soydan'ın kendisini ranzaya asarak intihar ettiği iddialarının fiziksel olarak mümkün olup olmadığı sorgulanmaktadır. Soydan'ın boyunun, ranzayı aştığı belirtilmiş ve bu nedenle intiharın fiziksel olarak mümkün olmadığı ifade edilmiştir. Bu bulgu, intihar iddialarını sorgulayan önemli bir detaydır. Ayrıca, ranzanın yüksekliği ve Soydan'ın fiziksel özellikleri dikkate alındığında, bu tür bir intiharın uygulanabilirliği konusunda ciddi şüpheler bulunmaktadır.

Cezaevleri, mahpusların hem fiziksel hem de psikolojik sağlıklarını korumakla yükümlüdür. Bu tür şüpheli ölümlerin önlenmesi için çeşitli önlemler alınmalıdır. Öncelikle, cezaevlerinde düzenli ve etkili psikolojik destek programlarının uygulanması kritik öneme sahiptir. Ayrıca, cezaevlerinin koşullarının düzenli olarak denetlenmesi, hak ihlallerinin önlenmesi, cezaevlerinde yaşanan şüpheli intihar olaylarının önlenmesinde önemli bir adım olacaktır. Soydan'ın ölümünün tüm yönleriyle aydınlatılması ve cezaevi yönetiminin bu olayda sorumluluğu varsa açığa çıkarılması, adaletin sağlanması için elzemdir.

Bu bağlamda, başta Reber Soydan'ın şüpheli ölümü olmak üzere cezaevlerinde yaşanan şüpheli ölümlerin önlenmesi/incelenmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

1	NEJLA DEMİR	AĞRI	
2	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
3	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
4			
5	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
6	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
7	PERİHAN KOCA	MERSİN	
8	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
9	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
10	ZEYNEP ODUNCU	BATMAN	
11	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	
12	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
13	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
14	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
15	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
16	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
17	GEORGE ASLAN	MARDİN	
18	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
19	BURCUĞÜL ÇUBUK	İZMİR	
20	CELAL FIRAT	İSTANBUL	